

Natuurpunt in het parlement, Commissie Leefmilieu

Natuurpunt heeft een verstrengd toezicht met audit cum laude doorstaan. Conclusie van de audit: bij NATUURPUNT verloopt ALLES correct en transparant. Subsidies worden effectief, efficiënt en zorgvuldig aangewend waarvoor ze bestemd zijn. Dat bleek ten overvloede uit de interventie van parlementslid Bruno Tobback m.b.t. deze audit en de antwoorden van minister Zuhail Demir in de Commissie Leefmilieu van het Vlaams parlement.

In de nasleep van de subsidie-affaire van ex-VLD parlementslid Sihame El Kaouakibi besliste minister Diependaele tot een extra toezicht en liet hij een doorlichting doen van een zogezegde 'complexe' organisatie, nl. Natuurpunt.

Een heel team van de Inspectie van Financiën onderzocht alles zeer grondig en de conclusie was eenduidig en helder: een cum laude-rapport voor Natuurpunt. De Inspectie van Financiën concludeert dat de subsidies efficiënt, effectief en zorgvuldig aangewend worden waartoe ze dienen, dat de structuur van Natuurpunt met de verschillende vzw's net de transparantie waarborgt waardoor de subsidies direct toekomen waar ze moeten aangewend worden en correct kunnen besteed worden.

Naar aanleiding hiervan vond er op 18 april een debat plaats in de Commissie Leefmilieu waar Bruno Tobback toelichting vroeg over deze audit.

Bruno Tobback was in zijn vraagstelling en in zijn wederwoord zeer sterk en legde de vinger meermaals op de wonde. Hij sprak ook zijn waardering uit voor de belangeloze inzet van vele vrijwilligers als een meerwaarde voor de samenleving en was tevreden dat bij Natuurpunt alles op orde was. Daarnaast kwamen ook ondersteunende en aanvullende interventies van Wilfried Van Daele, Mieke Schauvliege en Chris Steenwegen.

Minister Demir erkende dat Natuurpunt als partner van de overheid op een schitterende manier mee het natuurbeleid realiseert. Zonder Natuurpunt zou Vlaanderen nooit zo ver staan op dat vlak. Ze sprak ook haar waardering uit voor het engagement van zoveel vrijwilligers.

De tussenkomst van parlementslid Bart Van Hulle (Open VLD) was ronduit negatief. Gelukkig zijn er ook binnen Open VLD mensen die meer begrip hebben voor het werk van Natuurpunt, wat zich lokaal op vele plaatsen uit bij de constructieve samenwerking met Open VLD-burgemeesters en schepenen. Tinne Rombouts, de Boerenbond-woordvoerder in de commissie Leefmilieu, vulde haar rol in zoals kon verwacht worden: ze vroeg zelfs om een hoorzitting in het parlement over de zaak alsof er geen positieve maar een negatieve audit was geweest.

In de weekendkrant van Het Laatste Nieuws (15-16 april) had Bart Van Hulle reeds een aanval gedaan op het succes van Natuurpunt bij de uitbouw van een netwerk natuurgebieden. In zijn interventie tijdens

de Commissie Leefmilieu maakte hij duidelijk waar het echt over ging: Natuurpunt is té performant, Natuurpunt doet het té goed, Natuurpunt is té efficiënt en de private eigenaars kunnen daar niet tegenop om aan dezelfde condities natuur met een eeuwigdurende erfdiensbaarheid te garanderen, de vrijwilligers van Natuurpunt maken dat het natuurbeheer te goedkoop is voor gemeenschap.

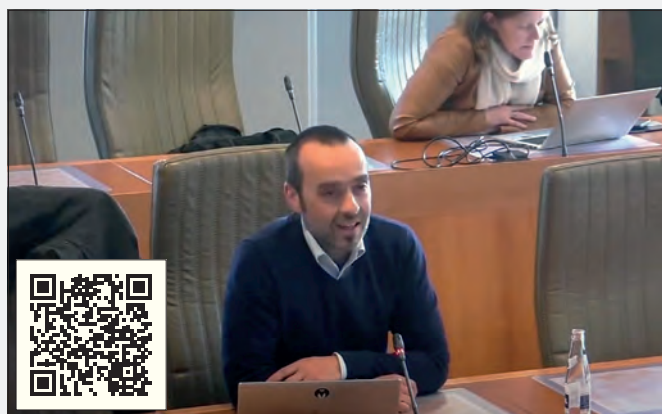
Blijkbaar kan Van Hulle gewoon niet begrijpen dat er mensen zijn die dingen belangeloos doen, uit engagement en zonder er geld aan te verdienen. Duidelijk een blinde vlek bij vele Natuurpunt-tegenstanders, dat hun onbegrip en tegenkanting verklaart.

Dat Natuurpunt zo verdedigd werd in de commissie, is maar mogelijk omdat de zaken effectief op orde zijn. Het versterkt toezicht en de audit zijn dan ook een zegen voor Natuurpunt én alle Natuurpunters. Voor ons is het nu zaak op alle vlakken verder te werken vanuit dit puur en onversneden engagement om meer natuur te realiseren 'voor iedereen', voor de toekomstige generaties en als kans voor de samenleving en de streek. Want dat is het grootste voordeel van het Natuurpunt-model, nl. de sterke betrokkenheid bij de natuurgebieden van zoveel duizenden vrijwilligers in afdelingen en beheerteams die waarde geven aan die natuurgebieden. Daarnaast heb je de belangrijke educatieve en belevingsfunctie van de natuurgebieden beheerd door Natuurpunt als 'natuur voor iedereen'. Het gevoerde beheer door de vrijwilliger staat fine-tuning toe en gebeurt niet enkel grootschalig. Het is gericht op de versterking van de biodiversiteit en natuur als klimaatbuffer.

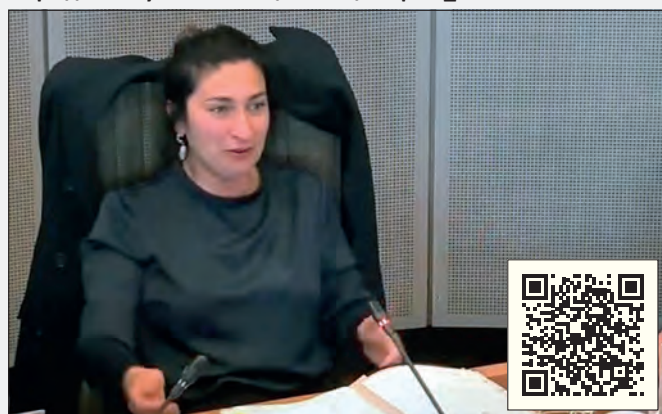
Natuurpunt geeft kleur aan het landschap en inzet bij Natuurpunt geeft kleur en zin aan het leven van zoveel vrijwilligers, die concreet een bijdrage kunnen leveren aan biodiversiteit en leefbaarheid van hun omgeving. Dat hadden minister Demir en Bruno Tobback goed begrepen en met vervoer verdedigd. En kreeg ook bijval van Wilfried Van Daele, Mieke Schauvliege en Chris Steenwegen.

Natuurpunters mogen trots zijn op hun werk en op de manier waarop zij overal in Vlaanderen opkomen voor meer en duurzame natuur en daarbij zelf de handen uit de mouwen steken. Natuurpunt als vereniging mag fier zijn om op zo'n engagement van de Natuurpunters te kunnen rekenen.

■ De interventie van Bruno Tobback in de commissie Leefmilieu waar hij de kritiek haarscherp fileert, vind je onder deze link: https://www.youtube.com/embed/dDqBa0_QHCw?start=4299...

■ Overzicht van het volledige debat met de verschillende tussenkomsten van de parlementairen en het bevlogen antwoord van minister Zuhail Demir: https://www.youtube.com/embed/dDqBa0_QHCw?start=2268...

Dringende nood aan duurzame natuur

Duurzame natuur en herstel van de biodiversiteit en alle voorwaarden daartoe staan hoog op de agenda. Alle natuurlijke systemen staan op rood (lucht, water, bodem, fauna en flora...). De op stapel staande Europese natuurherstelwet wil hier een antwoord op bieden. Maar we vinden die doelstelling ook terug in andere plannen, gaande van de Habitatrichtlijn, de nitraatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water, de PAS (beperking stikstof), de bos- en Blue Deal-plannen van de Vlaamse overheid... Alle sectoren worden geacht hier hun steentje toe bij te dragen, al was het maar door de schadelijke effecten van bv. hun uitstoot of producten te verminderen. Ook de landbouw zal zijn deel moeten doen indien we natuur en biodiversiteit willen redden in ons aller belang. Dit zal dienen te gebeuren door meer natuurvriendelijke landbouw (minder pesticiden, minder uitspoeling meststoffen) en met zowel een vaste natuurinfrastructuur van houtwallen, overhoeken, bermen, verbrede taluds en tijdelijke natuur binnen beheerovereenkomsten.

■ Wat een vogelakker in BO was voor de soortenplan Kiekendief werd bij einde beheeroverkomst met glyfosaat doorgespoten om terug gewone akker te worden. Spijtig geen garantie voor duurzame natuur. Foto Natuurpunt Velpe-Mene

Beheerovereenkomsten zijn hierbij een belangrijk instrument. Beheerovereenkomsten (BO's) voor akkernatuur tussen de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en boeren gelden voor een periode van 5 jaar. Nadeel is dat alle inspanningen dan na het vijfde jaar teniet kunnen gedaan worden. Op de onderstaande foto een akkervogelperceel dat na 5 jaar doodgespoten werd met glyfosaat om dan terug naar gewone akker om te zetten. BO's zijn inderdaad tijdelijke natuur en als de termijn van de overeenkomst verstreken is, is de boer terug vrij om er een landbouwgewas op te telen. Dit geeft de zwakheid van het systeem weer: natuur heeft tijd nodig en op het moment dat er in het perceel enige biodiversiteit verschijnt, kan het terug worden omgezet. Het systeem kan dan ook moeilijk toegepast worden voor natuur die een lange ontwikkelingstijd nodig heeft want dan is het pure kapitaalvernietiging.

De natuurgebieden verworven door Natuurpunt daarentegen krijgen een eeuwigdurende erfdiensbaarheid met langlopende beheerplannen waardoor de duurzame instandhouding en ontwikkeling van de natuurwaarden verzekerd is.

■ Natuurreservaten staan garant voor duurzaamheid met een langlopend beheerplan gericht op ontwikkeling van natuur en met eeuwigdurende erfdiensbaarheid. Hier kalkmoeras in ontwikkeling, Achter Kerkhof in Meldert. Foto Paul Van Nuffel

12 april 2023: Grondwettelijk Hof geeft natuur opnieuw een stem

Het Grondwettelijk Hof vernietigt twee voorwaarden die het sinds kort burgers moeilijk maakten om omgevingsvergunningen aan te vechten bij de rechtbank. Zo krijgen burgers die opkomen voor natuur en milieu opnieuw een échte stem. Een coalitie van elf natuur- en milieuorganisaties, getrokken door Natuurpunt, en gesteund door 25.000 handtekeningen, eiste de vernietiging van deze struikelblokken omdat het de natuur monddood maakte.

De 'relativiteitseis' bepaalde dat burgers hun **persoonlijk** belang moesten aantonen bij elke juridische actie die ze ondernamen, denk bijvoorbeeld aan de bescherming van bedreigde soorten of de

problematiek rond stikstof. Voor een milieuvereniging is dat niet zo problematisch, het staat als doel in hun statuten, maar voor burgers is dat behoorlijk lastig: welk persoonlijk belang heeft een individu bijvoorbeeld bij het correct naleven van de beschermingsregels voor orchideeën of weidevogels? Deze relativiteitseis vervalt nu zodat ook burgers kunnen opkomen voor algemene, maatschappelijke belangen.

De 'attentieplicht' kwam er op neer dat burgers de eerste kans in een procedure moesten benutten om later het probleem juridisch te kunnen aankaarten. Dat betekende dat je bij een openbaar onderzoek al een bezwaar moest ingediend hebben, indien je daarna beroep wilde aantekenen en verder naar de Raad voor Vergunningsbetwistingen gaan. In de praktijk kwam dat erop neer dat je al van meetafaan bij het bezwaar alle argumenten op tafel moest leggen en dus best onmiddellijk een advocaat kon inschakelen. Dit leidde tot klassenjustitie: toegang tot de rechter was vooral voor wie het zich financieel kon veroorloven. Ook deze attentieplicht vervalt nu door de uitspraak van het Grondwettelijk Hof.

■ De uitspraak van het Grondwettelijk Hof garandeert bijv. bij verkavelingsaanvragen meer mogelijkheden tot bezwaren. Foto Veerle Vervoort

De Europese Natuurherstelwet is een unieke kans Ze verdient alle steun

Om de biodiversiteitscrisis te keren is er nood aan een nieuw alomvattend beleid. De Europese Commissie probeert dit te ontwikkelen binnen de Green Deal. De omkering van de achteruitgang van de biodiversiteit en het werken met nature based solutions voor de klimaatverandering vormen er cruciale bestanddelen van. De door de Europese Commissie uitgewerkte natuurherstelwet is de eerste belangrijke EU-wetgeving voor biodiversiteit sinds de Habitatrictlijn van 1992.

Het is nú het moment om te handelen indien we de klimaat- en biodiversiteitscrisis een halt willen toeroepen. Nog langer talmen of het ambitieniveau van deze wet afzwakken, zal het aanpakken van de gevolgen enkel nog moeilijker en duurder maken.

Waarom deze Natuurherstelwet zo belangrijk is voor onze natuur, gezondheid en economie

In het kort: wat houdt het voorstel van de Natuurherstelwet (NHW) in?

De Europese Natuurherstelwet legt herstelmaatregelen op voor 20% van de land- en zeeoppervlakte van de EU. De lidstaten worden op hun beurt verplicht 30% van hun gedegradeerde ecosystemen te herstellen tegen 2030, met volledig herstelde ecosystemen tegen 2050. Het herstel geldt ook voor de natuur in de landbouw- en stedelijke gebieden, terwijl onze rivieren wilder moeten worden en bevrijd uit hun carcan.

Biodiversiteit diep in het rood

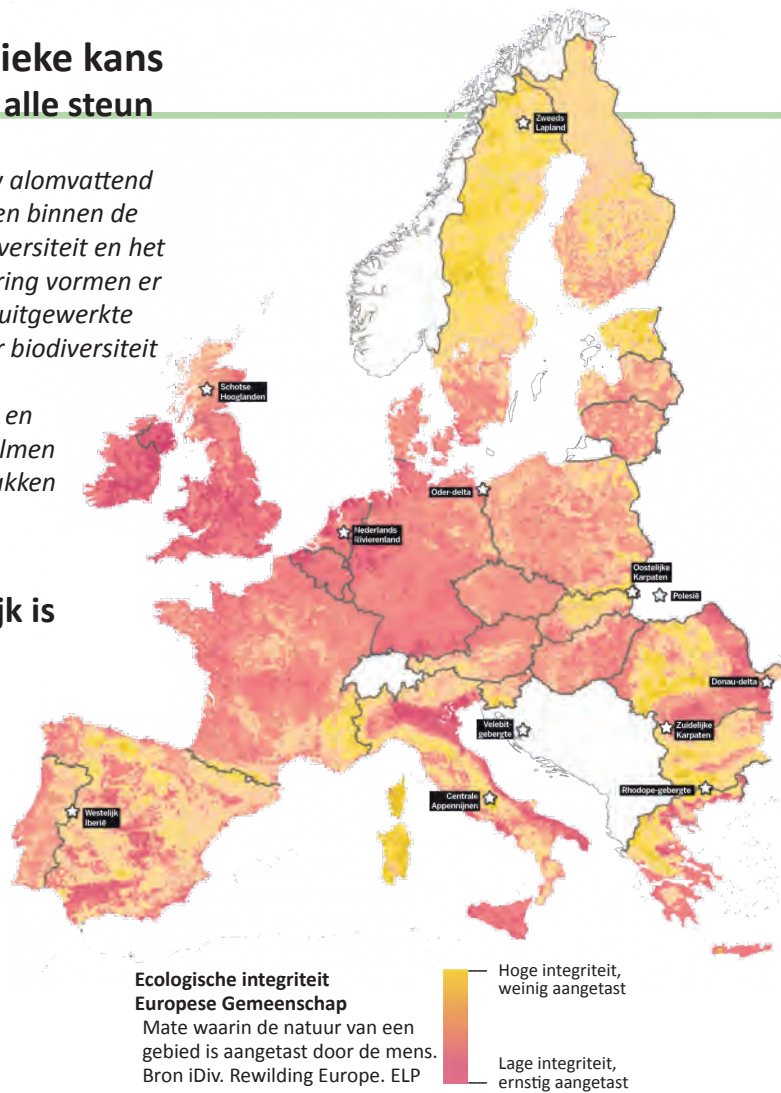
Het gaat niet goed met de biodiversiteit in Europa. In oktober 2020 rapporteert het Europees Milieuagentschap (EEA) bij een evaluatie van de inspanningen en doelstellingen onder de Vogel- en Habitatrictlijn van 2013-2018, dat we er niet in slagen het toenemende biodiversiteitsverlies om te keren. Het in december 2020 gepubliceerde 'Natuurrapport 2020' van ons Instituut voor natuur- en bosonderzoek (INBO) legt gelijkaardige resultaten voor.

Wereldwijd worden een miljoen soorten met uitsterven bedreigd. Europa vormt hierop geen uitzondering: 81% van de beschermde habitats en 63% van de soorten in de EU staan er erg slecht voor. In Vlaanderen hetzelfde verhaal: 28% van de plant- en diersoorten zijn bedreigd, en maar liefst 39 van de 44 Europees beschermde natuurtypes in Vlaanderen doen het slecht.

Conclusie: met de huidige inspanningen en wetgeving redden we onze tanende biodiversiteit niet. Meer van hetzelfde is niet voldoende, het moet anders en meer systemisch aangepakt worden.

Een ambitieus nieuw plan moet soelaas brengen

In het voorjaar van 2020 trad de Europese Commissie naar voren met een nieuwe Europese Biodiversiteitsstrategie voor 2030 als essentieel onderdeel van de EU Green Deal, de ambitieuze groeistrategie om de Europese samenleving en economie te verduurzamen en tegen 2050 klimaatneutraal te maken. Naast nieuwe doelen voor bescherming en behoud, ambieert de Europese Commissie nu ook voor het eerst via een natuurherstelwet juridisch bindende doelen op te leggen aan de EU-lidstaten voor het grootschalig herstel van gedegradeerde ecosystemen op land en zee en de daaraan verbonden ecosysteemdiensten, met name koolstofopslag en bescherming tegen (natuur)rampen. Dit willen ze koppelen aan het verplicht opstellen van nationale natuurherstelplannen en het ontwikkelen van gestandaardiseerde methodes voor het monitoren, beoordelen

en behalen van de vooropgestelde doelen. Midden juli 2023 zal het Europees Parlement hierover moeten stemmen.

Het uiteindelijke doel van de NHW is dat onze ecosystemen een goede toestand bereiken. Naast het herstel van ecosystemen is ook het niet-achteruitgangsprincipe in het wetsvoorstel cruciaal. Herstelde ecosystemen moeten worden beschermd tegen verdere aantasting, zodat zij in een goede staat worden gebracht én gehouden.

Met concrete doelen naar een krachtdadige en efficiënte natuurherstelwet

Om tot een effectief herstel van ecosystemen te komen, voorziet het voorstel van de natuurherstelwet in een aantal concrete doelstellingen:

- In boscsystemen een positieve trend bereiken voor staand en liggend dood hout, ongelijkjarige bossen, bosconnectiviteit, dichtheid van gewone bosvogels en voorraad organische koolstof;
- Geen nettoverlies meer van groene ruimte in stedelijke ecosystemen tegen 2030, een toename van 3% van de totale oppervlakte bedekt met groene stedelijke ruimte tegen 2040, en een toename van 5% tegen 2050, met een minimum van 10% stedelijke boombedekking;
- In agrarische ecosystemen een toename van het aantal graslandvlinders en akkervogels ten opzichte van de referentieperiode, een verhoging van de voorraad organische koolstof in akkerland en minerale bodems, en toename van het aandeel landbouwgrond met landschapselementen met een hoge diversiteit;

- Herstel van 30% van de drooggelegde veengebieden onder agrarisch gebruik tegen 2030 en 70% tegen 2050;
- In mariene ecosystemen herstel van mariene habitats, onder meer voor het milderen van de klimaatverandering; en herstel van de habitats van iconische mariene soorten zoals dolfinen en bruinvissen, haaien en zeevogels;
- Het opsporen en verwijderen van belemmeringen die de connectiviteit van rivieren verhinderen, zodat tegen 2030 ten minste 25 000 km rivieren weer vrij kunnen stromen;
- Omkeren van de achteruitgang van bijen, vlinders, hommels, zweefvliegen en andere bestuivers tegen 2030 en ervoor zorgen dat de bestuiverspopulaties weer gaan toenemen.

Baten van natuurherstel voor de samenleving

Naast de positieve impact van natuurherstel op de biodiversiteit, zijn er nog tal van voordelen verbonden aan het herstel van ecosystemen.

De Europese Commissie heeft berekend dat elke euro die in natuurherstel wordt geïnvesteerd 8 tot 38 euro aan economische waarde oplevert. Deze opmerkelijke bevinding kan worden toegeschreven aan de ecosystemendiensten die een onschatbare rol spelen bij de ondersteuning van voedselzekerheid, klimaatadaptatie en mitigatie, en positieve impact op menselijke gezondheid.

Op vlak van onze gezondheid kan de natuurherstelwet een grote bijdrage leveren. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) draagt een slechte milieukwaliteit bij aan één op de acht sterfgevallen. Dat zijn jaarlijks 630.000 doden in de EU. Eind vorig

jaar pakte adviesbureau SWECO nog uit met een studie rond de impact van groen op onze gezondheid. Opvallende conclusie: elke hectare extra groen betekent gemiddeld ruim 8 zorgbehoevendens minder. En ook het resultaat van het IVOX-marktonderzoek in de zomer van 2022 bij 1.000 Vlamingen was helder: 68% heeft de natuur nodig om te ontstressen.

In de stedelijke omgeving kunnen groene ruimten met een grote biodiversiteit – zoals stadsparken en -bossen, stedelijke wetlands, volkstuinten, lanen met bomen, groene muren en daken – steden duurzamer, leefbaarder en veerkrachtiger helpen maken. Zij kunnen ook oplossingen bieden voor grote stedelijke milieuproblemen, zoals lucht- en waterverontreiniging, lawaai, hittegolven en overstromingen, en ruime mogelijkheden bieden voor recreatie, ontspanning, sociale interactie en onderwijs.

Oproep

De stemming in het Europees Parlement wordt voorzien in juli. Maar gezien de georganiseerde tegenstand van de gekende lobbygroepen is het traject nog niet gelopen

Samen met 207 andere natuurorganisaties vormt Natuurpunt een coalitie en roept in een gezamenlijke verklaring de EU-lidstaten, het Europees Parlement en de Europese Commissie op om in 2023 dringend werk te maken van een sterke natuurherstelwet en ze niet te laten afzakken.

We hebben jouw hulp nodig. Steun het voorstel voor meer natuurherstel in Europa: zie www.natuurpunt.be/pagina/waarom-de-natuurherstelwet-alle-steun-verdiend.

■ Natuurherstel loont. Hier het voorbeeld van de 'Kwade Hoek' in de Demerbroeken (Scherpenheuvel-Zichem) hersteld dankzij Life-project Hageland. Stukken veen zijn terug komen bovendrijven in het water en er heeft zich een echt trilveen gevormd. Niet alleen zeldzame soorten zoals drijvende waterweegbree, waterscheerling, moeraswederik e.a. profiteren hiervan, ook draagt dit herstel bij aan de koolstofopslag en staat het toe water vast te houden, belangrijk voor de mildering van de klimaatveranderingseffecten. Foto Kevin Feytons